

Amicul Școalei

Revistă pedagogică — culturală — socială.

Organul oficial al Revizoratului școlar, al Comitetului școlar județean și al Asociației învățătorilor din județul Alba.

Apare săptămânal sub îngrijirea Dlui Revizor școlar
MARIAN SASU.

Abonament :

120 lei pe an pentru membrii corpului didactic,
ar pentru comitele școlare și partic. 150 lei.
Redacția și Administrația la biroul Revizo-
ratului școlar — Alud.

Insertiuni și reclame

se publică după tarif. — Scrisori nefrancate nu
se primesc. — Manuscrisurile nu se înapoiază.

Un număr 3 lei.

Poetul și rolul poeziei în școala primară.

Vorba veche că: „Românul este născut poet”, este o vorbă exagerată, care în afară de emoțiile momentelor create de anumite împrejurări, n'a putut să-și aibă rațiunea ei decât în spiritul școlasticeii aceleia care se complăcea în credința cumcă poezie nu poți stoarce decât dintr'un anumit fel de material, care ar fi acela pe care il oferea natura externă, în mijlocul căreia, Românul a trăit mai mult. Fără să 'se țină seamă de adevărul confirmat atât de des de realitate, cumcă; o privești oricât de încântătoare, plină de farmec, privită pe cel mai frumos timp, asupra unui spirit mediocru, nu va putea produce decât efecte mediocre, inferioare efectelor ce le-ar produce o privești mai puțin frumoasă, asupra unui spirit sublim într'o vreme mîhhorată, - s'a riscat aceea vorbă.

Poeți au nu numai națiunile populatoare de codrii, ci și celea dela șes, dela marginea mării ș. a. și nu noi suntem, cari avem mai mulți.

Această distinctă calitate o poate da numai rodul unui șir de forțe aliate într'un profund spirit de observație, de inspirație, de critică, de imaginație, o puternică susceptibilitate, — ș'apoi, dincolo de toate acestea mai trebuie să mai fie încă ceva esențial, talentul, aceea forță propulsivă care mobilizează pe toate celelalte, întreținând în continuu în direcția indicată de el, o puternică concentrare de voință, în care există o forță puternică creatoare.

Înzestrat cu toate acestea, poetul, uneori ajunge să aibă în vieța sa momente supreme, când străfulgerat de puternice avânturi, se răpește la înălțimi, de unde ca întrun somn hipnotic, privește câteva clipe, într'o lume supraumană, — când sub in-

spirația muzei sale, care la ridicat acolo, — în minunate iluminări spontane, primește răspunsul la întrebări, cu cari altădată zădărnice își frământa creierul. Atunci își creiază ei operele lor cele mari, ba această epifanie a lor uneori cu ceriul, a făcut din poezii cei mari, pe profeții, pe prezicătorii viitorului neamului lor.

Prin măestria lor de a ști comunica bine cu sufletul popoarelor, cărora au aparținut, ei au reușit să făuriască dorințe și aspirațiuni, se creieze idealuri înalte, și să îndrumeze viața lor către realizare acelora. În aceasta zace marea însemnătate națională a poetilor ca prin operele lor să se înalță popoarele, căci almintrelea, ei, poezii condamnați a trăi numai în ei și prin ei, operele lor ar rămânea peritoare, iar, popoarele, cari s'ar face vinovate de acest păcat, ar atenta la însași existența lor,

Dacă aleșii generațiilor noastre trecute și mai încoaci, aleșii bătrânilor noștri, cu puținele lor școli cari le-au avut și în împrejurările vitrege în cari au trăit, au isbutit să îndrumeze atât de mult din scurgerile sevei dătătoare de viață românească a poeziilor lui Bolintinian, Andreiu Murășan, Vasile Alexandri, Gheorghe Cosbuc, Eminescu, în sufletul poporului nostru din acelea vremuri și prin aceea au produs aceea redeșteptare națională, care a condus la vremurile de astăzi, cu cât mai mult se așteaptă dela noi cei de azi, cu școli mai multe și și cu o tehnică pedagogică mai bună. Atâtea forțe ascunse ale neamului nostru, cari în trecut înăbușite fiind, nu s'au putut afirma, astăzi fiind la dreptul lor de a se putea afirma liber, noauă învățătorilor ne incumbă cea mai mare datorie, de a face ca acelea să țîșnească cât mai puternic și în cât mai multe ramificațiuni de viață ale lui, pentru a ridica cât mai curând acest neam la aceea treaptă pe care se află celelalte națiuni de'un sânge cu el.

Pentru aceasta va trebui să utilizăm cât mai bine tot ce avem noi mai bun, căci numai așa vom putea valorifica toate comorile neamului nostru.

De câteori am văzut la satele noastre, cum copii mici, chiar sub patru ani, câteodată când întâmplarea i'a adus pe mai mulți la un loc, cum prinzându-se cu mâinile pe după grumazi, au pornit-o la drum în lungul satului, recitând cu glas tare unele poezioare, imitând și ei pe alții mai mari, pe cari vr'unul din ei, mai ghigan, cine știe când i-a văzut undeva făcând același lucru. Momente supreme trăesc ei atunci, în cari sufletele lor vibrează de bucurie și nu ne'am încumetă să le stricăm acest lanț de veselie, în care fiecare verigă simte folosul celei dintâiu uniri a lor într'un gând și într'un suflet.

Fapt, care dovedește, că poezia poate contribui mult la desvoltarea sentimentului solidarității sociale.

Marea însuflețire a Românilor ardeleni, la 1848, precum și a fraților din principate, la 1859, este a se datori în bună parte

și acelei puternice sugestii, ce au exercitat-o asupra lor poezii Andreiu Murășan prin „Răsunetul Ardealului” și Vasile Alexandri prin „Hai să dăm mână cu mână”, prin ceace au întreținut vie solidaritatea Românilor. Dacă în vieța popoarelor sunt epoce, în cari starea de spirit a lor se reoglindește mai bine în artă decât în știință, aceasta dovedește, că acelea stări sufletești, cari exprimate în poezie, par cu mult mai vii, mai acute, tot numai prin poezie vor putea fi mai ușor și mai simțitor transmise dela suflet la suflet. Este taina puterii de pătrundere a poeziei.

Având poezia darul de-a miscă coardele vibrante ale inimii, ea se poate întrebuința cu mare succes la predarea multor lecțiuni în școală pentru a împrumută acelora cât mai multă vieată, spre a putea captivă spiritul copiilor.

Cine n'a simțit efectul cel mare, ce l'a avut declamarea frumoasă a vrunei poezii, cu care am înviorat sufletul copiilor în popasul vr'unei lecțiuni de Istorie și și altele, cu cari ea cadră bine. Ștrăfulgerările spiritelor produse atunci — undele de lumină ce se revarsă atunci asupra lor, sunt tot atâtea iluminări spontane, cari inlesnesc pătrunderea înțelesului lecției. De sine înțeles că pentru a ajunge la aceasta, nu e de'ajuns ca poezia să fie frumoasă, ci învățătorul încă trebuie să fie un bun declamator, care s'o declameze cu mult spirit.

La toate acestea se mai adaugă apoi și folosul buneii dispozițiuni ce naște dintr'o astfel de variație plăcută, pentru lecțiile următoare. Acesta ar fi rolul ei pedagogic.

Vrednic de remarcat este apoi rolul educativ ce poate să-l aibă poezia bine tractată în școală. Am văzut dar cu toții, cât de fericit se simte copilașul, care a ajuns și el în stare să reciteze o poezioară cât de mică. Toate celelalte cunoștințe, ce și le'a însușit, nu'l ambiționează într'atâta ca prima poezie învățată. Și are pentruce. Aici s'a pus el mai mult în acțiune puterile lui psihice cari l'au dus la cunoștința puterii memoriei lui. S'a încercat puterea deatâteaori până a eșit învingător și aceasta ea dat ocazia de'a gustă o mare satisfacție, ceace pentru el constituie un indemn la muncă, la care el deacum înainte va păși cu mai multă încredere în puterile sale.

Afară de satisfacție, încredere în puterile lui proprii, ambiție și deprinderea la prezența de spirit, poezia desvoltă atențiunea și pelângă toate acestea desvoltându-i puterea de imaginațiune, deșteaptă în copil doruri și dorințe, prin ceace îl deprinde ași creia idealuri.

Dar rolul educativ al poeziei în școală culminează în puterea ei mare de'a desvolta sentimentele al căror rol în educația voinței este covârșitor. Pentru aceea ele trebuiesc declamate cu mult sentiment. Nu să se reciteze dondânindu-se, ci să se declameze așa ca să se vază, că cel care declamează este pătruns

de ceea ce spune. Aceasta s'o învețe copiii dela învățătorul, care el însuși trebuie să se deprindă a declamă frumos orice poezie, arătând copiilor tot ceea ce simte el atunci când declamează, căci numai atunci, va putea deșteptă în copii aceleași sentimente.

După ce copii vor ajunge să înțeleagă pe deplin, că o poezie nu se învață pentru a fi dondănită, ci pentru a se declamă frumos, atunci ei vor învăța cu mult mai ușor poeziile, deoarece la învățarea lor, pelângă memorie, vor mai fi puse în acțiune și sentimentele, cari vor ușora mult munca, și toate acestea vor mai face apoi ca orele de memorizare să nu fie ore în cari fiecare elev să fie silit ași arată rodul slab al unei munci încordate, ci ore de variație plăcută, de inviorare și premenire a sufletelor.

În fine un alt rol însemnat al poeziei în școală, este a face elevilor cunoscute cât mai multe din frumsețele limbii noastre, cari să'l atragă făcându'l să iubiască cât mai mult această limbă. În poezie se întâlnesc cele mai frumoase, dar și cele mai intime expresiuni de diferite nuanțe ale sufletului românesc. Cu farmecul acestor însușiri ale ei, ea se apropie bine de sufletul copiilor, cari se înțeleg frumos cu ea și care pătrunzându-l cât mai des îl va câștiga tot mai mult pentru frumsețele ei.

În măsura, în care copilul va fi introdus tot mai mult în salonul frumsețelor limbii noastre, el va aprea această limbă și va simți tot mai mult lipsa de ași curăți stratul vocabularului cuvintelor întrebuințate de el, de buruienile străine, cari n'au ce căuta acolo. Știm aceasta din experiență mai cu seamă noi, ceice am fost siliți să învățăm mai mult pela școli străine. Până a nu cunoaște poezia română cu frumsețele ei, în vorbire ca și în scrierile noastre întrebuințăm fără sfială orice străinism venit pe limbă. De îndată ce am început a cunoaște frumsețele limbii noastre în poezia ei, am simțit și o autoritate, care ne făcea să ne roșiască obrazul oridecâteori în expresiunile noastre ne vedeam siliți a întrebuința vorbe străine.

Cunoscând deci rolul adevărat al poeziei în școala primară, să-i dăm atențiunea cuvenită, ca să se poată valorifica cât mai bine. Ceea ce din capul lucrului trebuie să se știe, e că poezia fiind o operă de artă, ea trebuie predată cât se poate de artistic.

Sebeșel, la 28 Maiu 1926.

Duplea Alexandru.
învățător.

Convocare.

Domnii Colegi membri ai comitetului Asociației județene sunt convocați la ședința, ce se va ținea Duminecă în 27 Iunie 1926 în localul școlael primare din Alba Iulia la orele 9 a. m. cu următorul program :

1. Dimisionarea președintelui și alegerea noului președinte.
2. Raportul Casarului despre starea cassei.
3. Curente.

Petru Petringenar
vice președinte.

Examene și producțiuni școlare.

Examenele finale dela școlaele noastre primare românești din localitate au început in ziua de 13 l. c. In aceasta zi s-a ținut examenul cu elevii dela școala de ucenici de sub conducere dlui director *I. Galea*. Au asistat la examen dnii: Marian Sasu revizor școlar, Izidor Domsa, președintele comisiunii de supraveghere a școlii, Bela Balla președintele corporațiunii meseriașilor precum și alți patroni fruntași din localitate. La sfârșitul examenului dl. revizor Sasu a mulțumit învățătorilor și elevilor pentru frumosul progres realizat, iar comisiunii de supraveghere pentru buna îngrijire a școlaei, menționând frumoasa suma de lei 150,000 pe care a câștigat-o dela Minister pentru înființarea unui cămin pe seama numeroșilor ucenici din orașul nostru. Au răspuns dnii Domsa și Balla. Cel dintâi a exprimat mulțumiri dlui revizor pentru viul interes pe care il poartă acestei școlae, iar cel de al doilea a indemnat cu mult foc, ca ucenicii maghiari să învețe limba românească fără cunoștiința căreia nu-și vor putea deprinde cu folos meseria lor.

Cu prilejul acestui examen, ca de obicei, s-a aranjat o frumoasă expoziție cu diferite obiecte, pregătite cu multă artă de către elevii noștri. S-au împărțit premii în valoare de peste cinci mii lei, adunați din contribuiri benevole de pe la instituttele finaciare, societăți culturale și particularii din localitate.

Examenele dela școala primare s'au ținut în zilele de 16 și 17 corente. Aceste examene au fost presidiate de către însuși dl revizor Sasu. Fiind zile de lucru la aceste examene a luat parte puțin public. Frumos a decurs însă examenul dela grădina de copii de sub conducerea Dșoarei Augusta Franz. Acest examen a avut loc Duminecă înainte de masă, adica în 20 corente. A luat parte un public numeros. Și cu acest prilej s'a dovedit ce bine își pricepe și face chemarea Dșoara Franz. Toți au rămas impresionați de progresele realizate de către micii și drăgalașii noștri elevi.

In după amiaza zilei de 20 corente școala noastră primară de aci a aranjat o frumoasă producție școlară. Corul școlii, sub conducerea dlui inv. I. Sava, a executat armonios cântările: „La Turda“, „Hora“, „Cântecul streinătății“ și „Haideti frați“. S'au recitat apoi bine de către elevi: „Fragment din satira III alui M. Eminescu“ și „Limba noastră“. Pe lângă aceste s'au predat piesele de teatru școlar: „Pușculița“ și „Cercetașii“. Ambele piese au fost predate destul de bine de către elevii noștri. Cu deosebire piesa din urmă a plăcut mult publicului numeros, compus din părinți de ai elevilor și alți amici ai școlii noastre. Din taxe benevole s'au încasat peste 2000 lei, destinați pentru premiarea elevilor merituosi. Pentru reușita acestei producțiuni. pe lângă dl director Iosif Marian, au ostenit mult dna inv. A. Panța, dșoara inv. M. Man, dnii inv, Emil Cheșeș și I. Sava. Laudă și recunoștiință lor.

Sirlus.

Rugăciunile copiilor în școlile primare.

2.

Pentru a se ruga cineva corect, pentru așa ceva nu se poate instrua, ci numai educa. Cred, că cel mai eficace metod, pentru educația religioasă este: exemplul ce putem să-l dăm. Acest metod trebuie să fie în așa fel, încât ochii noștri, buzele noastre, și toate mișcările noastre să exprime o adevărată iubire și evlavie. Tot eul nostru să fie cuprins de o stare religioasă. Această stare se poate arăta mai mult, decât a se explica. Și se poate arăta atunci, când: își iubește clasa; când simte în sufletul său Dumnezeuirea Atotputernică; când are conștiința că lumina cunoștinței sale; nobleța inimei și tăria moralei se va infiltra în copii.

În stare religioasă poate aduce pe educator și cel mai neînsemnat lucru, de ex. o floare de câmp; dacă sufletul său va putea simți măreție filozofia și iubirea, pe cari Creatorul le-a concentrat în cele mai mici creaturi ale sale, Cu cât vom ajunge mai des în astfel de stări religioase, cu atât mai mare va fi efectul asupra elevilor.

Atunci, când ești dominat de adevăratul duh religios, este ceva ce te înalță; iar dacă ai imprudența s'o prefaci, s'o simulezi, atunci ești expus la ridicol și scandalizare.

Aș putea afirma, că adevăratul sentiment religios, ne împrumută ochilor noștri o deosebită lumină; vibrațiile vocii sună într'un mod deosebit; el îți dă poziția corectă a corpului în fața elevilor. Dacă privirea, vocea poziția corpului este naturală, atunci exemplul este bun. Vai de acel educator, care numai simulează sentimentul religios. În cazul acesta, nici nu mi pot imagina un metod de educație mai scandalizator. Intocmai precum este natura sentimentului religios, în așa fel trebuie să-i fie și forma exterioară. Sentimentul religios ne cuprinde întreaga inimă; curat și strălucitor ca diamantul; adânc, ca și adâncimea mărilor; înălțător, ca și cântecul paserilor din înălțime; cald, ca și razele fierbinți ale soarelui; tare, ca și materiile interioare ale pământului care îl mișcă; plăcut, ca și adierea vântului de primăvară.

Dacă Dumnezeu, ne-a dat milioane de sentimente nobile, atunci toate acestea se cuprind în rugăciuni. Ca să ne știm bine ruga, trebuie să știm că ce sentiment dominează inima noastră. Unele rugăciuni exprimă bunătatea Dzeiască; atotputernicia; cu altele dreptatea lui; îndelung răbdarea lui etc.

Cred că nu mă înșel dacă afirm, că învățământul nostru nu are la dispoziție rugăciuni selecționate după priceperea elevilor; în cari să se exprime feluritele și nenumăratele virtuți Dzeiești.

De data aceasta î-mi exprim și eu părerea, că școlile noastre normale ar îndeplini un rol extern de important, pot zice o muncă sublimă, dacă ar infiltra în viitorii învățători senti-

mentul religios; obișnuindu-i a se ruga cu dragoste și din convingere; făcându-le cunoscute felurite rugăciuni din cadrele Dzeirei; știind, că toate reformele, îndreptările și metodele în învățământ, trebuie să pornească din aceste școli.

Micești, la 22 Maiu 1926.

Ionel Pittic.
din școl.

Fondul de înmormântare.

Primim următoarele:

Domnule Revizor.

Subsemnații membri ai corpului didactic dela școala primară de stat din Ocnele Mureșului, luând cunoștință de proiectul de statute pentru „Fondul de înmormântare al inv. din jud. Alba” și fiind adânc pătrunși de însemnatatea și necesitatea unei astfel de asociații, vă mulțumim pentru salutara idee și munca ce o desfășurați în această direcție, gata fiind în totdeauna din adâncă convingere a o îmbrățișa și a ne oferi sprijinul moral și material pentru înfăptuirea și ducerea ei la izbândă.

În cadrele acestei idei și a proiectului lansat de Dv. către învățătorii din județ: subsemnații după ce aflăm de bine alcătuit acest proiect la care aderăm fără modificări, însă fiind invitați a ne spune și părerile asupra acestei chestiuni, ne luăm voie a le relata în următoarele.

I. Noi credem de bine să fie înfăptuită ideia dela finea proiectului, adică să se plătească odata pt. totdeauna cota de 250 Lei și aceasta din motivul căci mai curând ne-am vedea cu toții înjghebat fondul pentru ajutorarea familiei învățătorului decedat, decât din cotizațiile fixate la începutul proiectului, spre care scop am crede nimerit a urca chiar și această cota dela 250 Lei la 300 Lei, presupunând că nu toți învățătorii ar intra în această cooperatie, deși credem că nu va fi nici unul, care să nu se gândească la ceasul de apoi și la situația familiei în care o lasă.

II. Această cotă de 250 resp. 300 Lei să fie achitată în 3 luni consecutive socotit dela data intrării iar învățătorul care își asigură și soția să achite cele 2 cote în 6 luni consecutive.

III; Dobânda realizată pe urma capitalului depus presupunând că nu sunt decese într'un an — să nu fie adăugată la capital ci să formeze o rezervă pentru anul viitor, și numai atunci să fie adăugată, când altă dobândă îi ia locul așa că la caz de decese să nu se atingă capitalul, nici chiar anticipativ până la incasarea cotizațiilor. În acest scop se poate plăti încă o cotizație regie care ar rămânea lângă dobândă pentru o mai bună asigurare a capitalului să rămână intact.

IV. În caz că numărul învățătorilor cari intră ca membrii ar fi mai mic și nu s'ar putea atinge suma de 100.000 Lei ca capital social să fie urcată cota în plus cu o sumă care însă să nu treacă peste 100 Lei, bineînțeles pe lângă cele 250 respective 300 Lei acum proiectați.

Acestea ar fi părerile noastre, cari credem că nu alterează

întru nimic ținta și executarea ideii, însă totuși dacă ar întâmpina oarecari dificultăți cu bucurie plecăm pe drumul arătat de DVo-astre, punându-ne și noi modestele noastre puteri lângă ale DVo-astre și ale tuturor colegilor cari colaborează la înfăptuirea și obținerea rezultatului dorit.

Ocnele Mureșului la 15 Iunie 1926. Grigorie Ursu inv. dir.

Partea oficială.

No. 1720—1926.

Vă trimitem spre știre ordinul No. 56.055—1926. al Direcțiunii Statisticei Generale din Ministerul Instrucțiunii.

„Ministerul constatând că în ultimii ani s'au primit cu foarte mari întâzieri dela unele revizorate, formularele în care, erau cuprinse datele statistici, atât pentru recensământul copiilor în vârstă de școală, cât și pentru situațiile de fine de an școlar; iar dela altele nu s'au primit nici până în prezent acele date, e *nevoit să ia măsuri pentru remedierea acestei stări dăunătoare, în ultimul grad, bunului mers al publicațiilor statistice, atât de necesare învățământului.*

Vă autorizăm deci să aplicați diriginților, care nu înaintează la timpul hotărât, formularele cu datele statistici, aceeaș măsură pe care o aplică unele revizorate, învățătorilor cari nu-și comunică numărul statului personal, în corespondențele ce au cu autoritățile școlare.

Această măsură ar fi să se rețină diriginților de școli, chitanțele pentru plata salariilor, pe luna care ar coincide epocii trimiterii la revizorat a lucrărilor de statistică, acelor cari nu s'au conformat ordinelor primite; *întrucât netrimiteria la timp a acestor date, prezintă o gravitate mult mai mare, decât aceea a necunoașterii sau neindicării, în corespondențele cu autoritățile școlare, a numărului de stat personal.*

Această măsură veți aplica-o și personalului de cancelarie a revizoratului, însărcinat cu centralizarea datelor, din a cărei neglijență nu s'a putut trimite ministerului, la timp, formularele centralizatoare a datelor, atât pentru recensământ cât și pentru situațiile de finele anului școlar.

Cu această ocaziune ținem să vă atragem atențiunea, că, dacă ministerul ar căuta să aplice pedepsele prevăzute în noua lege pentru înființarea Institutului Superior de Statistică, ele ar fi prea simțitoare, căci încep de la 100—50.000 lei amendă, pentru acei cari refuză, dau date greșite sau nu trimit la timp autorităților datele statistice.

Așa dar, vedeți marea importanță și răspundere ce o pune, sus citata lege și cu drept cuvânt, în a comunica sincer și la timp orice cifră de ordin statistic și deci vă rugăm, chemați la realitate pe cei în drept pentru ca să nu-și mai inchipue: „*că a cere autoritatea superioară școlară se adune date statistice este acelaș lucru cu a arunca uitării, formularele în colțurile prăfuite ale cancelariilor*“ când din contră, ar trebui completate și expediate ministerului cu prima poștă.”